

SLOVENEČ.

„Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke!“

Nar. pesem.

Oznanila.

Za navadno dvestopno vrsto se plačuje: 5 kr., ktera se enkrat, 8 kr., ktera se dvakrat, 10 kr., ktera se trikrat natiskuje; več pis- menke plačujejo po prostoru. Za vsak list mora biti kolek (štempelj) za 30 kr.

Rokopisi sene vračajo.

V torek,

četrtak in saboto

izhaja in velja:

Za celo leto . . 7 for. 50 kr.
„ pol leta . . 3 „ 70 „
„ četrt leta . . 2 „ — „
„ mesec . . — „ 70 „

Po pošti:

Za celo leto . . 9 for. 50 kr.
„ pol leta . . 4 „ 80 „
„ četrt leta . . 2 „ — „
„ mesec . . — „ 90 „

Št. 14.

V Celovcu v saboto 2. februarja 1867.

Tečaj III.

Izvirni telegram „Slovenec“.

Ljubljana. Izvoljeni so: V kupčijski zbornici Horak in Debevec; v Ljubljani dr. Toman 335 glasovi, dr. Kljun 331; v Postojni Schloissnigg 191 gl.; v Teržiču dr. Prevec 94 gl.; v Idriji Gariboldi; v Novem mestu Ravnkar 132 gl.; v Kočevju Sovan 104 gl. od 106; v Kranju Höffern voljen s protestom. Protivniki torej nobenega kandidata. Slava! —

V Brežah je od sosednih mest in tergov izvoljen Karl Hillinger, knezoškofjski in- spektor v Medvodah.

VABILO

Kaj imenitne dogodbe nas čakajo. Doži- veli bomo mi Slovenci — ako Bog da in sreča junaška! — boljših dni. To nam pri- čajo nove volitve, ki so za nas tako srečno in slavno šle izpod rok. Veselih novic bo torej „Slovenec“ zanaprej donášal polno torbo in torej vabi vse slovenske rodoljube, naj si ga z mesecem februarjem pridno in vnovič naročajo. Tudi od meseca januarja imamo še nekaj popolnih iztisov in jih da- jemo vsakemu novemu naročniku vse za jemo kr. Slovenci, zdramimo se in krepko su- kajmo „uma svitle meče.“

Besednik.

Katastrofa v samostanu „Arkadion“.

„Arkadion“ je eden najimenitnejših sa- mostanov na otoku Kandiji ali Kreti. Star je že več ko 800 let (Cesar Lev, s primkom „modri“ (l. 886 — 911) ga v svojih pismih navaja kot tretji škofji sedež na otoku.) Je pa res kaj velik in stavljen ves iz rezanega kamna. Cesar Heraklij ga je na čast sv. Konstantinu zidati dal. Po šegi jutrovih de- žel pa ni bil samo mniškemu življenju po- svečen, ampak bil je tudi ob enem dobro- delna in učilna naprava. V njem so se zdravili bolniki, otroci redili brezplačno in potniki sprejemali gostoljubno. V knjižnici so se shranjali ves ta čas kaj bogati zakladi uče- nosti.

V vseh poprejšnjih vojskah in puntih so prizanašali Arapci, kakor Benečani in Turki samostanu in ga imeli, kakor bi se bili do- govorili, za neoskrunljivo pribežališče in za- vetje celega kraja.

Kandiotje so bili zdaj svoje žene in otroke, več ko 300 glav, tje spravili. Razun- teh bili so še v samostanu mnih, starčki in le 15 ranjenih grških prostovoljcev, tako da se s tem lahko ovrže mnenje tistih, ki pravijo, da so le tuji klateži ograjeni in utrjeni samostan varovali in branili. V tem času, ko so ga Turki napadli, ni bilo v Ar- kadion-u več ko 540 oseb obojega spola,

Koliko „Slovenec“ velja, stoji zgorej na prvi strani.

Tudi kupčevalcem, rokodelcem in obert- nikom se „Slovenec“ priporoča, naj se ga poslužujejo za oglase svoje robe. „Slove- nec“ hodi dalje po svetu in raznoverstnim ljudem v roke pride. Tiskali se bojo oglasi za najboljši kup.

Vredništvo.

Slava štajerskim Slovincem!

Izpod Triglava 25. jan.

Stari Triglav, častivredni ded slovenskih gôrâ, stresel je od prevelikega veselja svojo snežnato glavo, ko je odzvanjalo od njego- vih sinov na slovenskem Štajerju gromovito: „Zmagali smo — naši črtni sinovi pojdejo v od Slovencev sezidani Gradec, da branijo tam svete pravice svojega naroda! — In veseli ta glas je navdušil kranjske brate po čednih mestih in marljivih trzih, po mirnih vaseh in visokih stanih, in slišala se je pri- sega: Tudi mi hočemo posnemati naše slo- venske brate v prekrasnem Štajerju.

Bila je huda vojska! Nemštvo in nemšku- tarstvo je stalo na eni, Slovenstvo na drugi strani, vojščaki vse razdirajočih idej, s kte- rimi je okužena zapadna Evropa na eni, branivci božjega prava na drugi strani. Bog je bil z nami! Večna mu hvala! Najlepše so si osvetili lice volivei v Celju zbrani. Sme

o katerih se pa ne more reči, da so bili za vojsko sposobni. Opat (igumen) tega samo- stana se je imenoval Gabriel, mož pri 80 letih, ki je bil ob enem tudi poveljnik vjo- nega kardela zoper Turke!

Proti tem večidel neoboroženim samo- stanskim prebivalcem vzdigne Muštafa paša strašno vojsko. 8. (20.) novembra 1866 odrine iz Retimne s 15.000 m. in 30 topovi in ukaže samostan naskočiti. Ko so hrabri sa- mostanci prvi napad srečno odbili, pošlje Muštafa paša po nova kardela in strelivo. 3 dni in 3 noči je 540 mnihov, žen otrok in starcev turško armado odbijalo. Zdaj pa začne Turki strašen ogenj metati na samostansko ozidje. 1200 bomb in družega streliva vsake baže je bilo vrženega na samostan. Slednjič prestrelé nekaj zidovja, tako da so ga mogli lože naskočiti. Kristjani se utrdijo zdaj po izbicah in na dvorišču. 6 ur zapore- doma se branijo kakor levi Turkom, boje- vaje se z njimi na življenje in smrt. — Mu- štafa jim prigovarja, naj se vdajo, pa vse je bilo zastoj. Videti, da ni več pomoči, sklenejo z opatom na čelu vsi, kar jih še ni konec vzelo, raji pod razvalinami poko- pati, kakor pa Turkom vdati se. Opat kot poveljnik vzame tedaj svetilko v roke, da bi zažgal smodišče ter pravi: „Le še malo me- secev mi je dano živeti in hvalim Boga, da mi je skázal milost in dal priliko živ- ljenje svoje žrtvovati za sveto vero in do- movino.“ — Na to blagoslovi okolistoječe in zapove ženam, otrokom in še živčim ra- njenim, (na številu 100 oseb), naj se brž umaknejo na nasprotno stran samostana. Potem gre s sv. križem v eni roci in v drugi

se ponosno reči: Kraj pobrežja savinskega je jedro Slovenstva. Bister je duh njihov, ko valovi Savine, trden značaj, kakor ska- lovje Ostrice, kraljice solčavskih gorâ. Da bi ta duh rodo-in domoljubni se zmiraj da- lje razširjal k bratom proti severju stanujo- čim kraj glasno sumeče Mislinje. Tam še ni vse jasno, temuč duh marsikterega je ome- glen. Tujec ne šteje več dosti priveržencev, ali onih trideset glasov je zabolelo močno vsako čisto in pošteno srce domoljuba slovenskega. Vendar izvoljen je tudi bil v Slovenjem Gradcu domač mož; če ravno ni nasve- tovan od skušenih domoljubov, tako vendar je slovensk rojak, in gotovo ne bode naprav- il sramote slovenski svoji domačiji. — Za- savljani in Sotljani so se skazali kot po- štenjaki, — Pešničarji, dravski Poljanci in Haložani pa kot hvaležni in prijatelji črtnega branitelja slovenskega naroda. Tudi bistroumni prebivavci kraj Ščavnice in Mure po slavnih ljutomerskih gori- cah niso zatajili svoje kervi, — duh Koce- lov in Metodov jih je vodil. Slava Vam! Največa čast pa gre Vam Gorčanom, Po- horceem in prebivavcem prijetne oko- lice mariborske; — v Mariboru, kamor je prinesel luč svete vere pobožni vojvoda koroško-slovenski Hotimar, bila je huda vo- ltvinska bitva. Zmagali so junaški narod- njaci, skeleče rane so zaceljene, in telo na- roda je zopet zdravo. Trikrat Vam slava, vodjem in vojščakom! Ohranite zmirom tega duha, krepčajte ga, da bode mogočen in

z gorečo svetilko k smodniku in pričakuje mirno in pokojno strašno katastrofo.

Ko bi trenil, zagromi, da se vse strese — en del samostana se bliskoma razleti s strašnim pokom v zrak ter pokoplje pod svojimi razvalinami kristjane in Turke, ki jih je tedaj več ko 1200 konec vzelo. — Turke obvzame strašna groza, tako da več ur niso vedeli kaj početi in so strmé zrlí v gosti dim, ki se je valil iz groblje. Še le ko so si počasi spet opomogli, derejo v razdrti samostan in se vržejo na 60 žen in 43 ra- njenih, ki so se rešili in še živi ostali. Več ko 400 kristjanskih trupel je okoli ležalo. Da bi se pa prepričali, ali so kristjani res mrtvi, podtikali so jim pod nos ognjena po- lena. Kdor se je še količkaj stresel, bil je grozovito pobit. Nekaj žen in otrok, ki so bili večidel vsi opečeni in ranjeni, zaprli so brez usmiljenja v kapelo ter prepovedali ostro vsem, da se ne sme nobenemu nič po- magati, jedil ali vode dati. Samostanski za- klad, crkvena obleka in bogata zaloga rokopisov in knjig samostanske knjižnice — vse je zdaj Turkom v roke prišlo. 6 ranjenih prosto- voljcev, ki so do zdaj se živi ostali, poma- hali so kot črno živino. Tudi s tem so se maščevali, da so vse bližnje vasi zažgali. —

Tako popisuje časnik „Journal de Pe- tersbourg“ to strašno katastrofo, ki se je lansko leto zgodila. Vidimo pa iz nje, ko- liko trpijo turški kristjani, in kako so vsegar pripravljani za vero in domovino vse daro- vati, — in mi? Stojmo tudi tako hrabro za vero in dom, da osramoteni ne bomo!

silovit — in poštovano povsod slovensko ime! —

Vam pa izvoljenci naroda, pa sprositi hočemo od pravičnega, vsemogočega Boga blagoslov nebeški. Spremljala Vas bode povsod ljubezen in zaupanje naroda. Delajte pogumno in serčno za blagor enotne, mogočne, svobodne Avstrije in za srečo doslej toliko zaničevanega in preziranega naroda slovenskega! Živili!!!

Avstrijsko cesarstvo.

Iz Dunaja. U. — (Veliki slovanski ples.) 27. februarja bode tu velik ples v „Dianasaal-u“ pod vodstvom slušateljev viših tukajšnih učilišč. Že sedem let ni bilo na Dunaji sijajnejšega slovenskega plesa! Kakor se da soditi po obširnem pričetnem in pripravljajočem delovanju odborov, bode ta ples daleč prekosil ne samo prejšnjih slovanskih plesov, ampak bode gotovo težko vrstnika našel med tukajšnjimi „elite — ball-i“ letošnje zime. V teh dneh gre deputacija k Nj. Veličanstvu, povabit svitlega cesarja in druge ude presvitle hiše. Ker bode ta ples ravno ob času, ko se odpre državni zbor, imeli bodo poslanci slovanskih dežel priliko sniti se na omenjeni večer še drugod kakor v resni zbornici. Sloveči Ziehrer je posvetil odboru za ples novo polko „v letu“, gosp. Zajc pa polko mazur. Častne vstopnice se razpošljejo v vse kronovine. Vsi narodni slovanski plesi se bodo plesali. V odboru so zastopane vse slovanske narodnosti.

Upamo, da se snide na pleščiču med drugimi Slovani tudi primerno število Slovencev.

Slovenske dežele.

Iz Celovca. (Novi dež. predsednik; volitve.) Karl grof Hohenwart naznanja, da je 30. januarja svojo novo službo kot c. k. deželni predsednik koroške vojvodine prevzel. Že smo povedali enkrat, da poprejšnji dež. predsednik za nas Slovence čisto nič ni maral, da za nas ni imel v dež. zboru nobene besede, da si za narodno ravnopravnost ni nič prizadeval. Vse je bilo le samo v nemškem duhu, Nemcem in nemškutarjem po godu.

Grof Hohenwart ne bode menda hodil po njegovih stopinjah, saj je tudi sedanje ministertvo nenemškim narodnostim bolj prijazno in pravično. Prosimo torej novega predsednika, naj nas 120.000 koroških Slovencev ne prezira, naj ne popraša zastran narodnih zadev samo Nemcev in nemškutarjev, temveč naj stopi sam med slovenski narod in naj posluša, kako sami med seboj govoré, — naj popraša, česa si želijo, in potem naj stori, kolikor pravica tirja in postava pripušča. Zatorej nas je že ožalostilo, da je njegov prvi oklic razposlan le samo v nemške besedi, slovensko ljudstvo — razun ptujih po Slovenskem razsejanih Nemcev in ponemčenih grajščakov, županov, kerčmarjev, trgovcev itd. tega oklica ne bode veselo, ne bode ga razumelo! Narodno ravnopravnost novemu cesarskemu namestniku posebno pokladamo na serce.

Drugič ga pa še zastran neke reči, ki posebno Slovence skerbi in tlači, v imenu slovenskega ljudstva prosimo, da se ga usmili. Od gore sv. Uršule do sv. Višarij so gorske pravice, zavoljo katerih pri Slovencih dragih pravd in težavnih potov ni konca ne kraja. Že je celih 13 let, kar se odkupljenje gornjih servitut mota in ravna. Dež. zbor sam je že dvakrat to sitno reč pognal, naj se dožene do zaželenega konca. Pa vse je zastonj, vse le gre polzevo pot! Pri teh ko-

misijah ustanovljeni gospodje vživajo svoje mastne plače, ubogi kmet pa pridno plačuje, dela veliko potov, pravic svojih pa še vendar ne pozna in nima. Vesel vrisk bode odmeval po celem Slovenskem, ako novi dež. predsednik to preimenitno reč sam v roke vzame in srečno do konca tira! Slovenci so visokej vladi vselej zvesti in svojim predpostavljenim serčno vdani. Lehko in hitro si bode novi dež. predsednik serca celega slovenskega ljudstva pridobil, ako se mu bode skazal dobrega, pravičnega in skerbnega očeta! — Mesto naše je 31. volilo svoja dva poslanca v dež. zbor. Izvoljena sta mestni župan Nagel in dr. Stieger, oba najgorečnejša „Verfassungsfreunde“. Pa po tej volitvi ne sodite, da je celo naše mesto ravno tudi teh misli. Le škoda, da se noben kandidat, ki stoji za sedanje ministertvo, ni oglasil in ponudil. Gotovo bi bil veliko glasov dobil! Veliko volilcev ni šlo volit, ker za ta dva „Verfassungstreue“ niso bili, za drugega pripravnega kandidata pa niso vedeli. Breycha in baron Aichelburg, iz dež. zbora znana nasprotnika Šmerlingovske vlade, dobila sta brez nobenega dogovarjanja precej glasov. Morebiti da še marsikterega prenapetneža in hvalilca februarnega patenta pamet sreča!

Iz Velikoveca. —p— (Volitev.) Propadli smo, zmagali so v čisto slovenskem okraju — Nemci. Dr. Mertlitsch je dobil 58, Pucher 55, Einspieler 48 in dr. Pavlič 36 glasov. Rodoljubi naši so se brzkone preveč zanašali, da je zmaga gotova in premalo gledali, kaj se godi z volilnimi možmi. Bili pa so celo iz Celovca gospodje, ki so naše volilce obdelovali v nemškem duhu. Posebno so volilci iz Prevalj, Guštajna in Tolstega verha glasovali za nemška kandidata. Veselo pa je bilo slišati, kako so celo terdi Nemci za slovenska kandidata glasovali. Bolj obširno to volitev naj pa popiše kak drug rodoljub, jaz samo to še pristavim, da gosp. fajmostra Slueta, kterega so Slovenci enoglasno hoteli, niso pripustili h komisiji, kteri je po volji velikoveškega g. predstojnika predsedoval kandidatov brat, g. dr. Mertlitsch. —

Beljaka. —u—. (Volitev.) Naznanjam, da so pri volitvi narodni možje stali kot skala; pa vendar so zmagali Nemci, ker so jim bekštajnski nemškutarji pomagali. Izvoljena sta gg. Götz in pa Holenia, fužinar iz Jezernic. Naš kandidat gosp. Puher je dobil 29 glasov.

Pa nič ne de, vsaka zmaga pri kmetih narodni duh bolj oživlja in zmirom bolj spoznavajo, kako se na Nemce zanašati morejo in kaj imajo od njih pričakovati.

Od Mure 28. jan. — (Volitev.) Slovenci! danes se je storila v Radgoni proti nam demonstracija. Radgonski, Cmureški, Gnaški in Straški „purgarji“ so izvolili s 122 glasovi — volivcev je okoli 300 — za svojega poslanca v deželni zbor unega Lohningerja, kterega so Slovenci Šoštanjko — Marenberško — Slovenjegraškega volilnega okraja tako junaško odbili. Menda so ga volili le zato, ker so ga Slovenci odbili! — Penili so se siroteji odjeze, ko so zvedeli, da so Slovenci povsod pri volitvah tako slavno zmagali. Da bi si pa vsaj nekoliko svoje nedolžno pa skozi „neues Unrecht“ po Carneritu — tako globoko ranjeno „grossdeutsches Herz“ ohladili, dali so si — sicer sovražniki vsacega oktrojiranja — od „Central-Comité“ človeka oktrojirati, kterega le iz njegovega Slovincem sovražnega obnašanja v poslednjem deželnem zboru poznajo, menda že s tem zadovoljni, da je le protivnik Slovencev. Gotovo se jim nemške hlačice tresejo pred slavno zmago našo, ker se toliko napenjajo. Nikarte ne tako, ljubi sosedje! Mi družega nič nočemo, kakor da nam daste in pustite, kar je našega, kar nam je vlada obljubila, in kar je tudi vam od vaše strani ljubo, drago in pravo. — Volite si Lohningerja, kolikorkrat hočete; pa če vam kje na pamet pride, da

ste ga z aklamacijo volili, nikar ne pozabite šteti unih volilcev, ki so doma ostali, dasi ravno bi nekteri le par stopinj imeli do volilnega kraja, in pa, kar smo tudi prek Mure zvedeli, le zato doma ostali, ker ste tako nenravno za Lohningerja agitovali. — Eden volilcev je šel v Radgono po smrt. Sani so se mu ravno pri mostu zvrnile in sirotej si je na kamnu glavo razbil.

S Slatine konec januarja. (Kako se je pri nas volilo?) Hvalo in slavo pojemo, da se je na spodnjem Štajerskem 8 slov. zastopnikov izvolilo. Kaj tacega se pač nismo smeli nadjati. Zatorej živili slov. volilci in novoizvoljeni poslanci! — Kako je pri volitvi v Celju nek priprost kmet uradnika, ki je hotel slovenskim kmetom nemški govoriti, krepko zavrnil, da oni le slovenski razumijo, in da se je ovi nemški apostol na to na tihem iz dvorane pobrisal, to ti bo, dragi „Slovenec“, gotovo kteri tamošnjih Slovencev naznanil; le nektore posamezne prigodke od ptujske volitve ti naj jaz razglasim. — Dr. Sock, c. k. ogleda Slatinskih toplic blizu Rogatca, si je že pred 6 leti jako prizadeval, Slovence rogaškega in ptujskega okraja v deželnem zboru zastopati, pa, hvala Bogu, brez uspeha. Razpisale so se nove volitve, in zopet se ga je tista stara presrečna želja prijala. Gospodje slatinski, ki ž njim vred v eni isti rog za veliko, za nje edino zveličavno Nemčijo trobijo, so se kot dragi bratje zaprisegli, le tiste za volilce voliti, ki bodo tako plesali, kot bodo oni godli, ter so se trdno zanesli, da bode ta godba tudi na druge soseske močen vpliv imela, — ali le v njih soseski so nekaj takih plešacev našli. Župan kostrivniške občine jim je prav izdatno podporo obljubil z besedami: „Wenn ich den Bauern sage, sie sollen einen Esel als Wähler wählen, so werden sie ihn wählen“, — misleč, da bodo oni le njega „sammt Anhang“ izvolili. Ali kako debelo je gledal, ko je on le en glas, vse druge so pa vrli g. župnik in drugi narodni možje dobili; pa če so tudi vsi gospodje prejšnjih lepih nad široko gledali, jih to še le ni zdramilo. Začeli so torej vse bližnje in daljne volilce za se obdelovati, kot sodar sode. Dan volitve pride, in že prejšni den je Ptujsko mesto mergolelo od Sock-ovih agitatorjev. Če si prišel v ktero koli krmo, stal je že eden izmed onih možakov pred teboj. Jesti in piti ti je ponujal, kar koli si je tvoje ljubo srčice pozelelo, in ti skoraj da ne zlatih hribov in dolin obetal. K nemu volilcev je stopil eden tistih Slatinskih gospodov s strašno gorjačo, s ktero je pri svoji godbi menda takt dajal, in mu rekel: „Vidiš, kaj te čaka, če ne boš Sok-a volil!“ Pomrazilo ga je, ker je občutil, kak ples bi začela. In veš, ljubi bravec, kdo je našega vrlega Herman-a po gostilnicah okoli črnil, zmerjal in za Bog ve kaj vse imel, velikonemškega v ptujski okolici rojenega dr. Sock-a pa nad vse oblake povzdigoval? — Ne čudi se pa čez to, kakor da bi ta oseba imenitna bila, ampak le čez to, ker se njeno ime bere med imeni onih vrlih možakov podpisanih na programu, v kterem so priporočevali štajarski rodoljubi slovenskim volilcem narodne gospode za poslance! Ta blagi (!) možicelj je g. Janez Žurman pri sv. Trojici v Krški nadžupnji. Letal je po ulicah okoli, kot kak dunajsk listonoša. Ves spehan zadene tudi na svojega brata, ki je volivec bil. V eni sapi ga nagovarja, da naj bi tudi on njemu predobrega gospoda dr. Sock-a volil. Pošten in značajni brat misli sprva, da so to le šale; ko je pa Trojiški volilec zmiraj bolj svojo zgovornost napenjal, popraša ga začudeno, ali se mu blodi ali kaj, da kaj tacega kvasi; če ima tako oslabelo pamet, da ne ve več, da je tudi on na slovenskem programu podpisan? Zdaj se le je začel delati z našim programom, kot presica z mehom; da tam priporočeni možje nič ne veljajo, in takih zanj prav spodobnih reči več. Pač je žalostno, da se tako kurkaven mož v slov. programu nahaja, ki se

po vsakem vetru obračati da. Bere se sicer njegovo ime tudi med letniki slov. Matice, družbe sv. Mohorja; čitali smo tudi že njegove dopise v „Novicah“, pa kaj vse to velja, če pa ravno tačas, ko bi se imel najbolj narodnega skazati, narodu nasproti ravna, sebe pa za uho vdarja. Pa slava, da so on in vsi njegovi pomagači le prazno slamo mlatili!

Slovenski kmet ima značaj, in ne prodaja za sladko vince ali druge obljube svoje narodnosti! Pri volitvi, pri kateri so nemški kulturnosci in nekatere druge kukavice v obilni meri svojo nemško sirovost proti blagemu Hermanu in posebno za narod vneti duhovščini pokazali, je pravična reč prav sijajno zmagala! Niso še volilec vsi glasovali, kar že predstojnik volitve naznani, da ni treba dalje glasovati, da ima Herman že tako večino glasov, da, če bi vse prihodnje eden njegovih nasprotnikov dobil, bilo bi vendar vse zastoj! Naš poslanec je imel 88 glasov, dr. Radošek 19. in c. k. slatinski ogleda dr. Sock, vključ vsemu svojemu prizadevanju nič več ko 2 glasa, reči dva! Enega mu je dal imenovani trojiški Žurman, drugega pa nek slatinski gospod, ki se Vosu (!) piše. Misli si zdaj, dragi bravec, veselje Hermanovih volivcev, tuljenje in kričanje njegovih nasprotnikov! — Pa še nekaj. Dr. Sock ni bil pri volitvi pričujoč; naročil je pa svojim pajdašem, naj hitro telegrafirajo v Polčane, s koliko večino glasov je izvoljen; tukaj je poselčakal, ki mu je bo telegram na Slatino prinesel. Pred njegovo hišo so že celi den godci čakali, kateri je bilo naročeno, hitro po prejemu naznanilu mu „den Frankfurtermarsch“ zaigrati; ta godba bi bila celi den in celo noč tam igrala med veličastnim obedom, h kateremu bi bili imeli priti vsi njegovi volilci. Posel pride, Sock telegram odpečati, godci že pihajo v svoje trobente in piščalke, da bi hitro po prebranem naznanilu zabučili, ali ta presneti telegraf je naznanil: „Sie sind — nicht gewählt!“ Sock skače, divja okrog in se v zobe grize, godci so se pa čisto tiho lačni in žejni vsak na svoj dom podali! — Vi pa volilci ste ubranili, da ta nemški vitez ne bo v graškem dež. zboru hlač trgal, in naš narod zasmehoval! Trikratna slava Vam doni iz slovenskih src.

Iz Gradca: 28. t. m. so bile v Gradcu volitve za mesto in predmestja. Že prej so se večkrat zbirali volivci v dež. dvorani in se poskušali. Strastno so se napadali kandidati, in poseben mojster se je skazal kulturnosce g. dr. Rechbauer. Za mesto sta se volila gg. dr. Rechbauer in dr. Kaiserfeld, za predmestja gg. dr. Stremayr in dr. Wasserfall. Glasovi so bili pa tako razcepljeni, da je zraven še 12 — 16 drugih kandidatov nekaj glasov dobilo, čeravno je bilo med 1418 volilci le 632 pričujočih. Nemška kultura se ni samo v Celju in v slov. Gradcu kazala v svoji obliki, temuč tudi v središču kulturnoscev, v nemškem Gradcu. Ko je namreč g. dr. Maasen izrekel svoje mnenje, da se Avstrija ne da vrediti bez pomoči in vdeleževanja drugih narodov, da morajo posebno Nemci lep izgled dajati s pravičnostjo, krotkostjo, da želi obravnavanje državnih zadev v izrednem derž. zboru, zakriči g. dr. Rechbauer po svoji navadi, da naj se ne vtika v zadeve naše dežele on, ki je iz „land der Stockprügel und Junker.“

V Ljubljani 29. jan. A. B. (O volitvah). Zdaj imamo tudi zadnje sporočilo iz Črnomlja v rokah in naznanjam, da tudi beli Kranjci so si izvolili — kakor je bilo pričakovati — popolnoma zanesljivega narodnega moža za svojega zastopnika, namreč župana in posestnika v Radovici, Kramarič-a. Prišlo je volilcev 61 in dobil je izvoljeni 38, glasov, druge so razcepili na postavljenega kandidata Kapele-ta in dr. Sterbenca. Nemškutarski kandidat Sawinscheg ni dobil nobenega glasu. No naj se le potolaži, vsaj ni on edini „nul-kandidat“,

kakor jih zdaj tukaj imenujejo. Le pogledjte v zadnje poročilo in našli bode še marsikterega tacega moža. Zmaga je tedaj tako veličanska in za naš narod tako slavna, da si vsak kranjskih volilcev sme zapisati z zlatimi črkami 26. januarja. To je bil za nemškutarijo pravi sodni dan! Pokazala se je očitno njena puhlost in revščina. Na deželi enkrat nima nikakoršnega upliva, vsaj so to jasno dokazale številke, koje sem zadnjič naznanil. Da protivna stranka vse žile napenja, da vsaj po mestih in trgih, kjer ji birokracija krepko pod roko sega, nekoliko opere to svojo sramoto, je gotovo, menda pa ne bode dosti opravila, vsaj se tega trdno nadjamo, da se skažejo domoljubna tudi mesta in trgi. Na vsaki način imate v trenutku, ko to čitate, tudi že telegrafično sporočilo o vspehu volitev po trgih in mestih že v rokah.

Slava vrlim volilem na deželi! Naj Vam skoraj poročam enako vesele novice tudi iz mest in trgov! Živila sloga in narodna reč! **o Blizo Šmarne gore.** —xy— (Čini „Central-Wahlkomitéja für Krain.“) Komur so znana volunstva bahatega „Central-Wahlkomité für Krain“, mora se mu studiti in gnjusiti nad njihovimi čini, in pri taceem zločinskem in sramotnem postopanju kdo bi še zamogel od njih priporočane kandidate v deželni zbor voliti, ako le še iskrica kakovega pravega čuta v njem tli? Slišali ste že, kako je vladna „Laibacherca“ vedela razglasiti narodnega volilnega reda prezreti, in še le, ko so vrednika po prstih krenili, morala sta ga sprejeti. Pa kaj še ta „slavni“ Central-Wahlkomité stori? Čujte, kako prebrisano bučo ima peklenšček se kozlovimi rogov! Ti ljudje pošljejo deputacijo k prevzvišenemu vladiku g. Widmerju s prošnjo, naj bi svoje gg. konzistorijalne svetovalce naklonil, da bi svoje podpise na dotičnih razglasih narodnega volilnega reda preklicali in vničili.

Misliti bi bilo, da so jim svetli knezovladika, kot rojen Slovenec, se kako dobro osoljeno hrbet obrnili, ali vsaj vse hvale vredno početje svoje v. č. konzistorije potrdili, ali da bodo tudi sedaj, kakor se je že poprej sem ter tje primerilo, izgled kardinala Rauscherja posnemali; a ta pot jim menda kardinal Rauscher zastran udeleževanja duhovnih gospodov pri volitvah tudi ni po godu govoril. Obljubili so namreč tem izvoljenim Tevtonskim poslancem, da so jim volje, njihovo željo spolniti. In res svetli knezovladika drugi dan svoje v. č. gg. konz. svetovalce poprosijo, naj bi svoje podpise na teh razglasih vničili. Pa, hvala Bogu! prevzvišeni gospod so se ta pot jako okanili. Gg. svetovalci niso več trsti od veta majani! Pokazali so, da so pravečuci na svetilniku, ne le učeni, ampak tudi značajni gospodje, popolnoma vredni svojega svetovalskega posla, ter pošteni narodni možaki, zaradi katerih sme kranjska dežela, pa tudi vsa kat. cerkev ponosna biti. (Samo ob sebi se umé, da poleg teh vrljih gospodov ne mislimo g. Sawaschnigga, kajti on se med Deschmannom, Kromerjem in Derbitschem kot iskavec svetinj po ozarah vse drugače odlikuje!) Ustavili so se prevzvišenemu g. knezovladiku in sporočili, da hočejo rajše svojo čast kot konzistorijalni svetovalci odložiti, nego svojo besedo preklicati. — Slava vam, prečastiti gospodje! Pokazali ste, da vam je vest in Božja zapoved več, nego one osebe, ki se dajo slišati, da, kolikor bolj se slovensčina razširja, tem bolj sv. vera peša, ker vsa zgodovina nam ravno nasprotno dokazuje, da namreč ondi vera peša, kamor priljubljena nemščina se svojo blagonosno (?) kulturo sega. — Kdor zamore, ga lepo prosim, da naj mi to ovrže. Ako pa tega ne more, bode naj hvaležen, da Slovenci—Slovenci in pravoverni katoličani ostanemo! Zato sramota za vse odpadnike katerega koli stanu; četrt zapovedi, katero bi imeli priporočevati in

spolnovati, vendar le ne poznajo! Pomozi Bog!

Izpod Špika v Bledu. J. K. (Brž, kaj je novega. Novi poslanec.) [Konec.] Ljudstvo nam gre v teh zadevah podučevati, ali ne samo v teh, ampak tudi v družih, da naj n. pr. tirja vsak svojo pravico pri uradnih v Radolici, kjer še zmirom vlada tista priljubljena birokracija, ki se kar nič ne zmenja za želje ljudstva, ampak po svojem starem kopitu pošilja še vedno vse svoje „vorladenge“ itd. v jeziku (narodu) ljudstvu neznanem, da mora revež-kmet večkrat iti po celo uro daleč, dokler dobi koga, ki mu potolmači list, katerega bi mu bil lahko njegov otrok prečital, ako bi bil pisan v jeziku domačem. Tacih izgledov ve povedati vsak dijak iz kmetov, ker on je v počitnicah tolmač za vas, kjer je doma, pa tudi za bližnje vasi. O veliki noči bo dve leti, kar sem doživel sam tudi nekaj tacega. Prinese mi namreč srenjski župan polo, načrtano z rubrikami, katero je dobil od sekvestrije, da bi na njo zapisali kmetje, koliko potrebujejo drv in drugega lesa za eno leto, koliko imajo živine itd. Pa kako ti hoče zapisati kmet številke v rubrike z nemškimi napiski! Vedeli so sicer, kaj da tirja gosposka od njih, pa pomagati si niso mogli, ker v celi vasi ni ga bilo, ki bi bil razumel nemško. Vse, kar bi bili imeli postaviti v rubrike, spisal je potem kmečki fant na drugo polo, se ve da v domačem jeziku, in prosil me je tedaj župan, naj mu prepišem to v rubrike z nemškimi napiski! Prašam, čemu vendar to za božjo voljo! Kako dolgo bote še mučili ubogo ljudstvo z vašo birokracijo? — Prosto ljudstvo samo od sebe se ve da se ne upa tirjati od uradnje, naj mu pošilja liste v jeziku slovenskem, ker ne vé, da je to volja presv. cesarja in ker je že od nekdaj navajeno terpeti tudi take reči, od katerih dobro ve, da bi se mu preložile prav lahko, ako bi bila to volja uradnikov. Domoljubi, posebno vi duhovni in učeniki, sezite tukaj ljudstvu pod ramo, gotovo vam bo hvaležno za to!

Z novo izvoljenim poslancem smo tu jako zadovoljni, ker ga poznamo, da je ves mož, kar ga je. Živio g. L. Pintar!

Izpod Storžice 26. jan. (Slava Gorencem!) Kmetijski volivci so se danes pri volitvah v Kranj in Radolici dobro deržali. Nemškutarski kandidati so sramotno padli, če ravno si je posebno kranjski okrajni predstojnik in bivši poslanec g. D. dosti prizadeval, da spravi v deželni zbor možake svoje stranke. Da to doseže, pošiljal je celi teden enega svojih kancelistov in enega diurnista po vaseh, naj izbiralce obdelujeta za kandidate na zelenem listu natisnjene. Tudi služabniki okrajnega urada so „kuščarje“ (tako so kmetje krstili zelene kandidate, ker njihov vodja je Anastazij Grün — Turjaški Zelenkovič) nosili od župana do župana, ali volivci so že toliko prebrisani, da so malokterega župana izvolili za izbiralca, razun, če je znan rodoljub. Tako šentjurski Golob, katerega je Dežman za kandidata postavil — o črna nehvaležnost! — ni bil izvoljen za izbiralca in tudi več drugih nemškutarskih županov in metel predstojnikovih ne. Veliko zaupanje so skazali volivci svojim pridnim duhovnikom. V Kranj je več ko 20 duhovnikov prišlo poslanca voliti. Tako se na svetu vse masčuje! Uradniki so si ta leta sem zmirom prizadevali duhovski stan podkopovati, ali ljudstvo se je skoro prepričalo, kdo je njegov pravi prijatelj, kdo ž njim živi, dela in trpi. Sicer so uradniki ljudstvo podhujskali in mu v ušesa trobili: Ne volite duhovnov za izbiralce, in ne od narodnega odbora priporočenih mož, med katerimi so tudi čeruhi podpisani, — ti Vam bodo napravili zopet španjsko inkvizicijo, tlako, desetino; branijo Vam učiti se nemščine, da zmirom neumni ostanete in vjeti v dužni sužnosti“. Ali vse to ni nič pomagalo! Pošteni Gorenci poznajo svoje poštenjake, in skoro

enoglasno so izvolili dva izvrstna duhovna in enega velikega dobrotnika Gorenjcev slavnoznega domoljuba barona Cojza. Slava Vam!

Sedaj je volitev za mesta in terge. Dežman et compagnie je tudi tem oskrbel kandidate, kateri pa so na žoltém popirji natisnjeni. V kranjskem mestu z volilnimi listi vred uradni strežaj te liste nosi od hiše do hiše in povsod pravi. „G. Bezirks-hauptmann so rekli, tega, ki je na žoltém popirji natisnjen, imate voliti“. Mestjani te imenujejo: kanarčke — spomnite se častiti bralci na profesorja Rösslerja — „Reichs-kanarienvogel v Frankobrodu leta 1848 — 1849“! — Pa mislimo, da kakor „kuščarji“ niso vlekli, tudi „kanarčke“ ne bodo. Mi pa vprašamo, ali to ni agitacija uradna, katero je prepovedal sam državni minister, in uradnikom le naložil, naj skrbijo za poslance, kateri bodo namene ministre podpirali? Iz vseh teh prikazni pa smo se prepričali, da „ustavi zvesta“ stranka nima sama nemškutarstva za svoj poslednji cilj, temuči tudi liberalizem, ki ga pridigujete „Preseti“, stara in nova. „Das ist ein Werk der Schwarzen“, vpije se sedaj od cele Ljubljane, gnezda te politične stranke v vsak kotič po deželi, kjer eden ali drug teh učencev modernega političnega liberalizma čepi in svoje politične znanosti sreba iz listov pruskih pionirjev — po rodu židov. Ti ljudje slovenskemu duhovništvu oponašajo, da je napolnjeno z duhom španske inkvizicije, — učite se vendar nepristranske zgodovine, in videli bode, da so najvišji cerkveni vladarji pisali in govorili zoper inkvizicijo, da se je beneška republika in španska posvetna vlada posluževala tega posredstva, da dosega svoje vladolakovne namene. Vi nam očitete špansko inkvizicijo, — ali cela Šmerlingova doba ni bila na Slovenskem nič drugega kakor gerda inkvizicija. Najbolj učeni slovenski duhovniki niso dobili službe kanonikov, dekanov ali boljših beneficij, in zakaj ker so bili zatoženi, da ljubijo svoj narod in njegov jezik, ker so dobrega cerkvenega mišljenja; — do slednjega vaškega župana so nametniki in okrajni predstojniki pisali, da je sporočeval politično konduito; — kakošno da je to sporočilo bilo, lahko si mislite, ako pomislite, da so večidel dosednji občinski župani bili ozko zavozlani s predstojniki, da si roka roko umiva — in da je prijetno si dobičke deliti in srenjsko kravo molsti. Avtonomija srenj in okrajni zastopi bodo tudi v tej zadevi pripomogli, da bode ljudstvo svojo samostalnost spoznalo in povsod ravnalo po edinem pravilu občne koristi. Zato slava Vam Gorenjci, da ste se zavedeli! Le tako naprej — blagor in dobri nasledki ne bodo izostali!

Iz Črnomlja. — ?? — (Nas novi poslanec.) Ker še ni nihče sporočil, kdo da je v našem metliško-črnomeljskem volilnem okraju za poslanca izvoljen, storim naj to jaz zdaj. Tukaj se je izvolil za poslanca posestnik Kramarič, tedaj ne Kapelle, ki nas je poprej zastopal, še manj od nemškutarskega odbora priporočeni Sawinschegg, ki se še celo imenoval ni! Samo dr. Juri Štrbenec je dobil okoli 20 glasov. Mislim, da so jo volilci dobro zadeli in da se bode novo izvoljeni obnašal kot pravi slov. zastopnik ter vsegar delal in glasoval z narodnimi poslanci. Zatorej tudi njemu zakličem: Slava!

Iz Kobarida 27. januarja. (Veselj) veliko je po naših hribih; od meje beneške do kranjske razlegajo se radostni glasi! Zakaj neki? — Zato, ker so zmagali Bovčani in Cerkljani pri včerajšni volitvi ter izvolili oba po „Domovini“ priporočena moža. Gosp. dr. Jožef Tonkli, advokat v Kanalu, dobil je 65 glasov (izmed 72, če sem prav slišal) gospod Anton Gorjup, sodnijski svetovavec

v Gorici, pa 44 glasov; g. Fr. Grossmann (prestopnik) same 35. Vojska je bila huda. Sreča omahljiva kakor lani pri Kustoci. Le s pravo taktiko izpeljani zasuk je pridobil zmago rodoljubnim možem. Živili kot skala stanovitni Bovčani in Cerkljani!

Na kranjsko-štaj. meji. c. (Potožba.) Marsikdo, ki se po veliki cesti po lepi savinski dolini od Celja do Vranskega proti beli Ljubljani pelje, ali s kako vožnjo opraviti ima, toži in godernja čez visoko mostnino, ki jo mora mostnarju pri savinskem mostu („Sanbrücken“) plačevati. Savinčani so sicer že tega vajeni, ali tudi zelo nevoljni. Ako pa kak ptujec na omenjenega mostnarja naleti, zavzame se in prestraši, ako se mu pove, da mora od enega konja za sem in tje 28 kr., od par konj pa 56 kr. mostnine odrajtati. Se ve da je to veliko, pa vedeti je tudi treba, da se na ti muti tudi cestnina od velike ceste z mostnino vred pobira. Če ravno je temu tako, vendar je vse to le preveč napeto za vsakterega voznika. Največa krivica pa se pri tem našim, kakor vsem bližnjim faranom, št. Peterčanom, Polzelanom in Gomilčanom godi, kajti oni veliko cesto malo rabijo, in jo tedaj tudi malo ali celo nič ne poškodejo, a pri vsem tem morajo vendar zraven mostnine tudi še visoko cestnino plačevati, enako drugim ptujim voznikom. Tukaj tedaj nas čevelj žuli! — Kaj bomo neki počeli, ako to zmirom tako ostane? — Novcev je čedalje manj pri nas, posebno zdaj, ko nimamo več fabrike „Pragvald“, ktera nas je v poprejšnjih časih manj ali več z denarjem zalagala. Fronki ali davki se čedalje bolj zvišujejo, da jih ne bo moč več plačevati, in k vsej tej revščini še tako velika muta, to je v resnici žalostno za nas, tembolj ker bi se lahko preuredilo, pa ni nikogar, da bi se za to potegnil. — Poslušaj dalje, da ti povem, kje nas čevelj še bolj žuli in kaj nas še bolj v serce peče. To le je. Tisti vozniki, ki sicer čez most „Sanbrücken“ ne vozijo, vendar pa veliko cesto na vso moč rabijo, so omenjene cestnine prosti, in ne plačujejo tega, kar bi oni po pravici plačevati imeli: Menim namreč Grižane, voznike, ki den na den veliko tisoč centov premoga (Steinkohlen) po veliki cesti od krasnega žavskega terga do Celja zvozijo in si s tem lepim novcem prislužijo, a cesto pa tako čudno razorajo, da jo je gerdo videti, še gerje pa po nji hoditi. Ali bi se njim ne spodobilo, da bi kaj k cestnini prilagali? Kako je vendar to narobe-svet! Tedaj mi lože plačujemo, kakor pa oni? — Zakaj se nam vendar tolika krivica dela? Koliko boljše bi bilo za nas in koliko več bi vlada dobička imela, ako bi se cestnina od mostnine vzela, in v Levec (ta je na poli pota od Žavca do Celja) prestavila, da bi potem tudi tisti vozniki, ki premog prevažajo, ne vozili in orali brez vse plače po tolikanj dragi cesti, ter se tudi nam ta nezmerna muta primerno znižala, k čemur nam Bog pomozil!

Ptuje dežele.

Italija. Povsod se govori o predlogu fin. ministra zastran cerkvenih posestev. — Admiral Persano je tožen zaradi nevednosti, nepokorščine in strahopezljivstva. Kakor se zdaj kaže, pela mu bode druga, kakor našim generalom!

Srbija. „Zukunft-i“ se poroča iz Beligrada, da se Turkom še nič kaj ne mudi, da bi Srbom dali, kar zahtevajo. Njih diplomati in državniki jo sučejo in vijejo, kakor žalibog navadno vsi drugi evropski. Deloma so pripravljeni nekaj dovoliti, to je na papirju, da bi tako spet ondodne kristjane

premotili in ogoljufali, iz druge strani se pa tudi na vso moč na vojsko pripravljajo, da bi se nekako lože vzdržali. Za to pa se Srbi nič več ne menijo in zahtevajo po vsej pravici, rekoč: Ali daš, kar nam gre, ali pa se bomo poskusili! In tu imajo popolnoma prav! Turkom in poturčencem njihovim se mora vrat zaviti! Tudi se je v glavnem mestu poseben odbor sestavil, ki ima skrbeti, da se prej ko mogoče vse za vojsko potrebne orodje pripravi.

Pruska. Od vseh krajev se poroča, kako da se vlada na vojsko pripravlja. V orožnicah se neki dela noč in dan. Kakor s Parsko pogodili se bodo tudi z drugimi južno-nemškimi državami zastran zveze, če bi kaka vojska nastala. Badenska dela že po izgledu Parske. — Francoska vlada je menda v Berlinu poprašala, kaj da vse to pomenja, — Bismark pa je neki odgovoril, da nič ne more zoper to, če se južne nemške države svobodno Prusom pridružiti želé. — Tako teče voda vedno bolj na pruski mlin!

Španjska. Narvaez, sedanji Muraviev španjski, namerja po vse nov državni zbor sklicati in po njem ustavo preurediti, dozdanjega pa popolnoma zatreti. Tudi je menda teh misli, da so njegove naredbe boljše, kakor pa Napoleonove. — Po naših mislih se eden kakor drugi igra — z ognjem!

Mehiko. Cesar Maks se misli res cesarstvu odpovedati, če se bode zdaj sklicani državni zbor zoper monarhično vlado izrekel. Bo tudi prej ko ne res! — Avstrijskih prostovoljcev, ki jih je bilo s konca 6000 mož, se ne šteje, kakor so v Brno zvedeli, zdaj več kakor še 800 m. Res žalostno!

Najnovejše.

V Beljace je bil izvoljen dr. Luggin, v št. Vidu in Trgu dr. Erwein, v Velikovecu g. Jož. Novak, v Vošpergu baron Herbert, v kupčijski zbornici pa Canaval, Jezernik in Leop. pl. Moro.

Semnji na Slovenskem.

Na Kranjskem: Na Dobravi 14. febr.; v Dobu 14. febr.; v Grahovem 9. febr.; v Krškem 3. febr.; v Lukovcu, v brdskem kantonu, 3. febr.; v Mengšu 9. febr.; v Metliki v torek po Svečnici; v Mošniku 12. febr.; na Razdrtem 14. febr.; v Storji na Vip. 1. febr.; v Zagorju za Savo 9. febr.; v Žužemberku 3. febr.

Na Štajerskem: V Brežcah 14. febr.; na Dobrni v ponedeljek po Svečnici; v gornjem Gradu 6. febr.; v Jarenini 3. febr.; na Lipnici v poned. po Svečnici; v Selnici na Savi 14. februarja.

Na Koroškem: V Brežah 3. febr.; v Kotičah 3. februarja.

Na Primorskem: V Moščenicah 3. februarja; v Šmarji v št. kriškem kantonu 3. februarja.

Žitna cena.

v	pšenice		reži		ječm.		ovsa		turšica	
	gld.	k.	gld.	k.	gld.	k.	gld.	k.	gld.	k.
Mariboru	6	42	4	45	3	51	1	80	3	50
Celju	6	64	5	10	4	30	2	26	3	50
Ptuj	6	14	4	10	—	—	1	86	3	30
Ljubljani	7	68	4	60	3	97	1	97	—	—
Kranju	6	93	4	17	—	—	1	96	4	—
Novem mestu	6	20	4	5	3	16	1	56	3	50
Celjovcu	7	96	5	98	5	33	2	46	—	—
Beljace	8	31	6	10	5	14	2	73	—	—
Terbižu	6	51	5	2	—	—	2	17	—	—
Varaždinu	6	53	3	94	—	—	1	75	3	20
Zagrebu	4	5	—	—	1	46	1	70	—	—
Sisku	7	20	—	—	—	—	2	15	—	—

Dunajska borsa 1. februarja 1867.

5% metalike	60.10
5% nacional	70.30
1860 derž. posoj	85.70
Bankine akcije	734.—
Kreditne	167.50
London	129.80
Novi zlati	6.13
Srebro	128.75